Verzameldocument Moties

55e Partijcongres

Motie 1. Hulp bij het ontsnappen aan een onderdrukkende cultuur

Ingediend door Henrieke Schutte-Meerdink en een collectief van 17 leden.

Het Partijcongres, in vergadering bijeen op 28 november 2026,

A Gelezen:

- Dat de dreiging van eerwraak en eer-gerelateerd geweld een blokkade vormt voor veel mensen, met name vrouwen en/of homoseksuele mannen, om zich desgewenst los te maken van hun sociale omgeving en culturele achtergrond[1,2,3,4]

B Constaterende dat:

- De overheid in Nederland haar burgers naar beste kunnen moet ondersteunen om in vrijheid te leven (art. 6 van de grondwet, art. 8 het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens)

C Overwegende dat:

- De overheid meer moet doen om mensen die hun sociale omgeving willen verlaten maar dit nalaten omdat ze vrezen voor eer-gerelateerd geweld, de helpende hand te bieden. In de eerste plaats door, via sociale media maar b.v. ook via opvallende billboards, meer bekendheid te geven aan hoe je in contact komt met hulpverleners. Ten tweede moet er een duidelijk plan worden ontwikkeld waarmee iemand met een dergelijke achtergrond desgewenst onvindbaar kan worden gemaakt voor bekenden en familie, b.v., verandering van naam en het toepassen van eenvoudige manieren om je uiterlijk te veranderen.

D Spreekt uit dat:

- De Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie zich proactief hard moet maken voor de bescherming van deze doelgroep zoals hierboven beschreven.

En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting

Het aantal meldingen van eerwraak volgt al jaren een stijgende lijn[3]. Eerwraak en moord als eindstation van onderdrukking zijn slechts het tipje van de ijsberg waaronder veel menselijk leed schuilgaat. Ervaringsdeskundigen zeggen dat veel mensen die zich in een onderdrukkende sociale en culturele omgeving bevinden noodgedwongen blijven vanwege de angst voor geweld[1,2,5]. Deze mensen weten maar mondjesmaat de weg tot hulpverleners te vinden[2,5]. Als we hen proactief gaan helpen met “ontsnappen” brengt dit ons land een aantal voordelen. Ten eerste zullen meer mensen vrije en productieve levens kunnen leiden[6,7]

Ten tweede zal zo’n duidelijke stellingname het morele fundament verzwakken van culturen waarin fundamentele rechten als vrijheid van geweten, godsdienst en seksuele geaardheid niet worden gerespecteerd. Het laat namelijk helder zien dat je “eer” niet vindt door mensen die vrij

willen zijn geweld aan te doen, maar door hun te helpen. Tenslotte zal het helpen de gevoelens van onvrede bij burgers die voortkomen uit het samenleven van verschillende culturen ten goede in te zetten om mensen te helpen, zodat ze niet veranderen in gevoelens van onmacht en van wantrouwen t.o.v. de overheid.

Referenties

[1] Lale Gül tegen hoofddoek bij politie: 'Symbool van onderdrukking' minuut 6:10
[2] Lale Gül, ik leef mijn eigen leven, NPO, 2025,
[3] https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2020/07/7414_Zo-zijn-we-niet-getrouwd_Samenvatting-1.pdf pagina 13
[4] https://www.politie.nl/nieuws/2026/maart/31/00-toename-van-meldingen-eergerelateerde-geweldsmisdrijven.html
[5] https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2020/07/7414_Zo-zijn-we-niet-getrouwd_Samenvatting-1.pdf blz 14.
[6]: https://www.denederlandsegrondwet.nl/artikel/2005/6-vrijheid-van-godsdienst-en-levensovertuiging
[7]: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_nld

---

Preadvies Landelijk Bestuur – Oordeel congres

Het Landelijk Bestuur laat het oordeel over deze motie aan het congres.
Het landelijk bestuur draagt de motie een warm hart toe en vindt de steun voor onderdrukte groepen cruciaal. Mensen die te maken hebben met dreiging van eerwraak en eer-gerelateerd geweld verdienen ten zeerste ondersteuning.

In het partijprogramma is de ChristenUnie duidelijk over haar standpunt. Zij zetten zich in voor het verlagen van drempels om melding te maken en zetten we ons in voor ondersteuning en opvangplaatsen. Daarnaast pleiten we voor streng straffen voor de daders.

Over de exacte uitvoering sporen wij daarom de landelijke fractie aan om het gesprek aan te gaan met indieners over hoe de kennisvoorziening en begeleiding kan worden georganiseerd voor deze kwetsbare doelgroep, in overweging nemende de suggesties met betrekking tot een informatiecampagne over hulpverleners en begeleiding bij het in veiligheid brengen van slachtoffers.

Motie 2. Volksvertegenwoordigers van het hele Koninkrijk: kiescollegeverkiezingen Caribisch Nederland

Ingediend door Nathalie Nede en een collectief van 19 leden.

Het Partijcongres, in vergadering bijeen op 28 november 2026,

A Gelezen:

- Het advies van de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR) 'Gelijkwaardigheid als Grondwettelijke Opdracht' van 23 april 2026;[1]

B Constaterende dat:

- De leden van de Eerste Kamer mede worden gekozen door kiescolleges, waaronder die van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, en dat de eerstvolgende verkiezing plaatsvindt op 17 maart 2027, met kandidaatstelling op 1 februari 2027;
- De ChristenUnie bij de kiescollegeverkiezingen van 2023, zowel voor niet-ingezetenen als op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, geen lijst heeft ingediend (op de BES-eilanden ook niet in 2019), en daarin geen vertegenwoordiging heeft;
- Het Landelijk Bestuur in mei 2026 heeft besloten ook in 2027 niet deel te nemen aan de verkiezing van het kiescollege voor niet-ingezetenen, vanwege de verwachte kleine kans op een zetel, de lage stemwaarde daarvan en de beschikbare capaciteit;

C Overwegende dat:

- Het advies van de NCDR de vertegenwoordiging van inwoners van Bonaire, Sint Eustatius en Saba in het Nederlandse parlement omschrijft als een democratisch tekort, een onderwerp dat buiten de reikwijdte van dat advies valt;[2]
- De NCDR in dit advies concludeert dat inwoners van Caribisch Nederland structurele achterstelling ervaren;[3]
- De rechtbank Den Haag op 28 januari 2026 in de Klimaatzaak Bonaire heeft geoordeeld dat de Staat de inwoners van Bonaire bij de bescherming tegen klimaatverandering ongelijk behandelt, in strijd met het discriminatieverbod (artikel 14 EVRM), en dat de Staat hiertegen in hoger beroep is gegaan;[4]
- De ChristenUnie bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2025 op Bonaire de tweede partij is geworden met 15,7% (516 stemmen), na 13,3% in 2023;[5]
- Ten minste 73% van de inwoners van Bonaire, 74% van Sint Eustatius en 71% van Saba zich tot een christelijke kerk of gemeente rekent;[6]

---

[1]Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme, Gelijkwaardigheid als Grondwettelijke Opdracht (advies van 23 april 2026), https://www.bureauncdr.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2026/04/23/advies-over-caribisch-nederland/advies-ncdr-gelijkwaardigheid-als-grondwettelijke-opdracht.pdf

[2]NCDR, Gelijkwaardigheid als Grondwettelijke Opdracht (23 april 2026), blz. 24 (par. 2.3) en blz. 17 (par. 1.5, afbakening van het advies); zie voetnoot 1 voor de link.

[3]NCDR, Gelijkwaardigheid als Grondwettelijke Opdracht (23 april 2026), blz. 10 (samenvatting); zie voetnoot 1 voor de link.

[4]Rechtbank Den Haag, 28 januari 2026 (Klimaatzaak Bonaire), zie Kamerstuk 32 813, nr. 1552 (2 februari 2026), https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32813-1552.html; hoger beroep: brief van de Minister van Klimaat en Groene Groei aan de Eerste Kamer van 10 april 2026 (Kamerstuk 32 813).

[5]NOS, Uitslagen Tweede Kamer 2025, gemeente Bonaire, https://app.nos.nl/nieuws/tk2025/uitslag/bonaire

[6]CBS, Grootste deel Caribisch Nederland rekent zich tot religieuze groepering (12 december 2023), https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/50/grootste-deel-caribisch-nederland-rekent-zich-tot-religieuze-groepering. Cijfers van 2021, inwoners van 15 jaar en ouder. Bonaire 73,6%, Sint Eustatius 74,1%, Saba 71,7%.

- Bij de kiescollegeverkiezing van 2023 op Bonaire 9,44% van de stemmen (816 stemmen) volstond voor een zetel, en dat op Sint Eustatius een landelijke partij, het CDA, met 236 stemmen (28,85%) een zetel behaalde;[7]
- Uit onderzoek in opdracht van de Rijksdienst Caribisch Nederland naar de verkiezingen van 2019 bleek dat ruim 45% van de ondervraagde inwoners niet wist dat kandidaatstelling mogelijk was;[8]
- De Raad van State verwacht dat de lage opkomst onder Caribische kiezers, die bij de Tweede Kamerverkiezing van 2023 op Bonaire, Sint Eustatius en Saba slechts 23% bedroeg, na verloop van tijd kan stijgen, 'zeker wanneer politieke partijen uit Den Haag campagne gaan voeren in de Caribische landen' en Caribische kiezers '(in de landen én op de eilanden) zich meer erkend en betrokken gaan voelen';[9]
- Deelname per eiland een beperkte drempel kent: een waarborgsom van 225 USD en minimaal tien ondersteuningsverklaringen per kieskring;
- Aanwezigheid op de eilanden vertrouwen in de Nederlandse politiek kan vergroten en op lange termijn effect kan hebben, ook als een zetel in 2027 niet zeker is;
- De uitvoering niet alleen bij het partijbureau hoeft te liggen, omdat de partij beschikt over netwerken en leden met banden met de eilanden en met Nederlanders buiten Nederland;

D Verzoekt het Landelijk Bestuur:

- Samen met het Veelkleurig Netwerk, het Internationaal Netwerk en leden met banden met de eilanden de betrokkenheid van de ChristenUnie in Caribisch Nederland vorm te geven, waaronder het verkennen van een lokaal aanspreekpunt op Bonaire;
- Leden op en met banden met de eilanden te ondersteunen om, waar mogelijk al voor de verkiezing van 2027, een kandidatenlijst in te dienen voor Bonaire, en voor Sint Eustatius en Saba voor zover daar lokale kandidaten en ondersteuners gevonden worden, met toegankelijke voorlichting in het Papiamentu en Engels;
- Een verantwoordelijk bestuurslid aan te wijzen en de benodigde capaciteit en middelen, waaronder de waarborgsom, beschikbaar te stellen;
- Uiterlijk 8 januari 2027 met de leden te communiceren over de voortgang; als deelname in 2027 niet haalbaar blijkt, uiterlijk op het najaarscongres van 2027 een voorbereidingsplan voor de verkiezing van 2031 voor te leggen; en na de verkiezing de uitkomst te evalueren en met het congres te delen;
- Samen met dezelfde netwerken te verkennen of deelname aan het kiescollege voor niet-ingezetenen in 2031 haalbaar is;
- Ook als deelname met een eigen lijst in 2027 niet lukt, de volksvertegenwoordigende rol in Caribisch Nederland op te pakken: samen met de ChristenUnie-fractie in de Eerste Kamer ten minste eenmaal per jaar in gesprek te gaan met inwoners, lokale partijen en kiescollegeleden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba over wat er speelt, en dit mee te nemen in het werk van de fracties;

En gaat over tot de orde van de dag.

---

[7]Verkiezingsuitslagen.nl (Kiesraad), Kiescollege 15 maart 2023: Bonaire (Movementu 21: 816 stemmen, 9,44%, 1 zetel), https://www.verkiezingsuitslagen.nl/verkiezingen/detail/KC20230315/745607; Sint Eustatius (CDA: 236 stemmen, 28,85%, 1 zetel), https://www.verkiezingsuitslagen.nl/verkiezingen/detail/KC20230315/745608

[8]Rijksdienst Caribisch Nederland, Onderzoeksrapport Verkiezingen BES 2019: onderzoek naar de effecten van de voorlichtingscampagnes voor de kiescolleges en eilandsraadsverkiezingen BES 2019 (T. Verheul en C. van Gennip, Kralendijk, 5 juni 2019), blz. 2 en 22, https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-897127.pdf

[9]Raad van State, 70 jaar Statuut voor het Koninkrijk (ongevraagd advies, 2024), blz. 47–48 en voetnoot 148.

Toelichting

De Staten-Generaal vertegenwoordigen het gehele Nederlandse volk, dus ook de inwoners van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Zij kiezen mee voor de Tweede Kamer en, via hun kiescollege, voor de Eerste Kamer. Bij de kiescollegeverkiezingen op de eilanden heeft de ChristenUnie tot nu toe geen lijst ingediend.

Deze motie vraagt het Landelijk Bestuur om dat in 2027 wel te doen, met inzet van de netwerken en leden met banden met de eilanden. Lukt een eigen lijst nog niet, dan vraagt de motie om samen met de Eerste Kamerfractie het contact met inwoners, lokale partijen en kiescollegeleden op de eilanden structureel op te pakken. Zo geeft de partij invulling aan de rol van volksvertegenwoordiger voor het hele Koninkrijk.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Het Landelijk Bestuur ondersteunt de oproep tot onderzoek om de betrokkenheid van de ChristenUnie op de Eilanden ook vorm te geven door mee te doen aan de verkiezing van kiescolleges op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De bereidwilligheid van de indieners om daarvoor verantwoordelijkheid te nemen waarderen we zeer.

Mogelijk komen de aankomende verkiezingen te vroeg om daadwerkelijk deel te nemen, ook gezien de inzet die vanuit het Partijbureau nodig zal zijn. In dat geval onderzoeken we graag met de indieners of en hoe we in de toekomst kunnen deelnemen. Daarbij moeten we rekenen met financiële impact, praktische haalbaarheid en de mogelijkheid om de juiste mensen aan te partij te binden; het Landelijk Bestuur neemt de uitnodiging graag aan om dat met verschillende geledingen in de partij te onderzoeken. Daarbij verstaan we het dictum als oproep om de leden op de hoogte houden van het welslagen van de onderneming, waarbij een strikte deadline begin januari ons wat te vroeg lijkt.

Motie 3. Geef een eerlijke financiële beloning voor een bestuursjaar

Ingediend door PerspectieF.

Het partijcongres, in vergadering bijeen op 28 november 2026,

A Gelezen:

- Het Verkiezingsprogramma ChristenUnie 2025 wat onder andere stelt dat “Vrijwilligersorganisaties en (sport)verenigingen zijn de bouwstenen van de samenleving voor een bloeiend sociaal en cultureel leven. We willen meer ruimte geven aan mensen die de handen ineenslaan en samen zorg dragen voor elkaar en hun leefomgeving.”[i]

B Constaterende dat:

- Steeds minder jongeren een bestuursjaar willen doen bij jongeren- studie- of studentenverenigingen, onder andere vanwege financiële overwegingen zoals een te lage financiële vergoeding, hoge kosten die verbonden zijn aan de studententijd (zoals collegegeld wat betaalt moet worden voor de prestatiebeurzen en huidige kamerprijzen) en de dreigende langstudeerboete als studenten door een bestuursjaar te veel studievertraging oplopen.[ii]
- Een grote groep jongeren geen toegang hebben tot financiële bestuursvergoedingen, omdat ze een MBO-opleiding doen of niet (meer) studeren. [iii]
- De afname van potentiële bestuursleden voor jongeren- studie- en studentenverenigingen nu al tot een afname van dergelijke verenigingen leidt, daardoor ook het aantal “derde plekken” voor jongeren in de offlinewereld teruglopen.[iv]
- Jongeren en studenten hechte gemeenschappen en fysieke ontmoetingsplekken nodig hebben tegen eenzaamheid en stress.[v]

C Overwegende dat:

- Jongeren-, studie- en studentenverenigingen dé gemeenschappen zijn waar studenten elkaar “offline” ontmoeten en vriendschappen voor het leven opbouwen.
- Een bestuursjaar jongeren opleidt tot betrokken, kritische burgers die impact hebben binnen onze maatschappij.
- Een eerlijke financiële compensatie voor een bestuursjaar de kansen op ontwikkeling vergroot voor alle studenten en jongeren.

D Spreekt uit dat:

- De ChristenUnie moet pleiten voor een landelijke algemene bestuursbeurs voor jongeren, inclusief MBO-studenten en niet-studenten, die een bestuursjaar doen bij een jongeren- studie- of studentenvereniging.
- De ChristenUnie moet pleiten voor het afschaffen van perverse financiële prikkels die een bestuursjaar in de weg staan, zoals het doorbetalen van het volledige collegegeld tijdens een bestuursjaar en de dreigende langstudeerboete.

En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting
Studie- studenten- en jongerenverenigingen zijn de plek waar jongeren vriendschappen smeden voor de rest van hun leven. Het zijn plekken waar de telefoon vaak (verplicht) uitgaat en echte verbinding ontstaat! Toch worden deze verenigingen bedreigd; steeds minder jongeren willen of kunnen een bestuursjaar doen, waardoor menig vereniging met uitsterven wordt bedreigd. Een van de grootste redenen hiervoor is dat de financiële vergoeding veel te laag is, terwijl de prijs van het studentenleven hoog is (bijvoorbeeld door collegegeld en kamerhuur). Door een eerlijke, landelijke bestuursbeurs uit te keren aan jongeren die een bestuursjaar doen én de financiële blokkades voor een bestuursjaar gedeeltelijk weg te nemen, zorgen we ervoor dat er voldoende jongeren bereid blijven om deze belangrijke verenigingen draaiende te houden.

[i] Verkiezingsprogramma_2025_CU.pdf
[ii] Verkenning NJR 'de toekomst bestuurt mee'
[iii] wetten.nl - Regeling - Regeling financiën hoger onderwijs - BWBR0024005
[iv] Minder aanmeldingen bij studentenverenigingen door hoge kosten, maar niet in Utrecht - RTV Utrecht
[v] https://wijzijnifes.nl/wp-content/uploads/2023/01/Presentatievorm-monitor.pdf

---

Preadvies Landelijk Bestuur – Oordeel congres

Het Landelijk Bestuur laat het oordeel over deze motie aan het congres.

Het Landelijk Bestuur ziet net als PerspectieF de belangrijke rol die de verenigingen vervullen in de levens van veel jongeren en studenten. In een bestuursjaar zetten studenten zich een jaar lang vrijwillig in voor het functioneren van hun vereniging, met minder tijd voor studie en bijbaan. Bovendien ontwikkelen ze vaardigheden waar ze de rest van hun leven profijt van kunnen hebben. Dat juicht het Landelijk Bestuur toe.

Het Landelijk Bestuur deelt de zorgen van PerspectieF over de (financiële) druk waar studenten mee te maken hebben. Niet voor niets was het mede de ChristenUnie die aan de wieg stond van de terugkeer van de basisbeurs. Ook is het een jaarlijkse traditie van de fractie om in de Tweede Kamer met studentenverenigingen in gesprek te gaan. In de motie worden door PerspectieF een aantal concrete voorstellen gedaan om de financiële positie van studenten die een bestuursjaar doen te verbeteren. Het Landelijk Bestuur juicht het toe als PerspectieF deze ideeën doorspreekt met de Tweede Kamerfractie, met als uitgangspunt dat studenten de gelegenheid hebben om zich in te zetten voor het verenigingsleven. Het Landelijk Bestuur laat het oordeel van deze motie over aan het congres.

Motie 4. Echte verbinding op een telefoonloos congres

Ingediend door PerspectieF.

Het partijcongres, in vergadering bijeen op 28 november 2026,

A Gelezen:

- De uitnodiging van het 55e partijcongres: Waar gaat jouw tijd heen?[v]

B Constaterende dat:

- Het 55e partijcongres van de ChristenUnie in het teken staat van de online tijdsbesteding van Nederlanders en het belang van offline verbonden zijn.
- Op de activiteitenpagina van het ChristenUnie partijcongres letterlijk staat: “tijdens het congres gaan we offline.”[v]
- De stemmingen op het congres vereisen dat leden hun telefoon gebruiken, omdat de stemmingen online verlopen.

C Overwegende dat:

- Het ongemakkelijk is dat enerzijds wordt gezegd dat we tijdens het ChristenUnie congres offline gaan, terwijl anderzijds een beroep op de smartphones van de aanwezigen wordt gedaan voor het stemmen.
- Smartphones een afleidende werking hebben tijdens het congres, waardoor aanwezigen minder makkelijk kunnen concentreren en elkaar ontmoeten.
- Als de ChristenUnie wil uitdragen dat offline verbondenheid beter is dan een maatschappij met voortdurend schermgebruik, dan siert het de partij als haar eigen congres een plek wordt waar smartphones de hele dag niet nodig zijn.
- Voor een lange tijd in de geschiedenis van de ChristenUnie tijdens de congressen werd gestemd zonder het gebruik van smartphones, waardoor dit nog steeds een reële optie is.
- Het digitale stemsysteem tijdens congressen vaak moeite heeft met opstarten én dat veel leden moeite hebben met inloggen in het systeem, waardoor kostbare tijd en het stemrecht van leden tijdens het congres verloren gaan.

D Spreekt uit dat:

- Het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie ervoor zorgt dat in het vervolg de congressen van de partij op een manier worden georganiseerd dat smartphones niet nodig zijn, ook niet voor de stemmingen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting

De ChristenUnie wil uitdragen dat de wereld mooier is als we onze schermtijd vervangen met écht contact. Laten we dan als partij het goede voorbeeld geven door onze congressen zo te organiseren dat aanwezige leden de hele dag hun smartphone niet nodig hebben. Concreet betekent dit dat we opnieuw kijken naar de manier van stemmen tijdens het congres, zodat de

aanwezige leden daarbij niet smartphones hoeven te gebruiken. Dan kunnen we als partij echt laten zien hoe mooi contact is zonder de aanwezigheid van smartphones.

[v] Over 55e partijcongres: Waar gaat jouw tijd heen? | .Congres
[v] Over 55e partijcongres: Waar gaat jouw tijd heen? | .Congres

---

Preadvies Landelijk Bestuur – Oordeel congres

Het Landelijk Bestuur laat het oordeel over deze motie aan het congres. We herkennen dat smartphones zoals op zo veel plaatsen in de samenleving ook op het congres voor afleiding zorgen. Tegelijk maakt het digitale stemsysteem een vlotte afhandeling van moties mogelijk en stelt het ook de leden die thuis het congres volgen in staat om te stemmen.
Naar ons oordeel kunnen we op dit congres proberen hoe het analoog stemmen bevalt, gezien de kleine hoeveelheid moties. Als de situatie daarom vraagt, bijvoorbeeld bij een grote hoeveelheid aan amendementen of moties op een congres, behoudt het LB zich de vrijheid voor alsnog digitale stemmingen te organiseren.

Motie 5. Red jongeren uit de online greep

Ingediend door PerspectieF.

Het partijcongres, in vergadering bijeen op 28 november 2026,

A Gelezen:

- Het Verkiezingsprogramma ChristenUnie 2025 wat onder andere stelt dat “De invloed van sociale media op onze kinderen terugdringen” en als partij willen “Investeren in stabiele gezinnen en een gezonde buurt”.[v]
- De uitnodiging van het 55e partijcongres: Waar gaat jouw tijd heen?[v]

B Constaterende dat:

- De ChristenUnie al vaker is opgekomen voor online kinderrechten door onder andere in een initiatiefnota te pleiten voor een “rode knop” en het in kaart brengen hoe de markt voor “dumbphones” kan worden verbeterd.[v]
- Binnen nationale en internationale politiek op dit moment veel voorstellen worden gedaan voor het reguleren van sociale media voor minderjarigen, bijvoorbeeld door de EU KIDS Act.[v]
- Niet alleen kinderen, maar ook jongvolwassenen te maken hebben met de negatieve gevolgen van sociale media.[v]
- De manipulatieve en verslavende algoritmes, die behoren tot het verdienmodel van sociale media platforms, jongeren met opzet verslaafd maken en aantoonbaar tot depressie en suïcide onder jongeren hebben geleid.[v]

- Uit onderzoek van het RIVM Nederlandse jongeren vooral gelukkig worden in de offlinewereld, bijvoorbeeld door het ervaren van “sociale contacten” (56,1%), “leuke dingen doen” (33,4%), “sport en bewegen” (17,7%) en “gezelligheid en verbinding” (17%).[v]
- Gen-Z vaker smartphones gebruikt dan oudere generaties, sterker voelt dat het gebruik ervan ongezond is, minder het gevoel van controle ervaart over eigen gebruik, maar open staat voor mindering.[v]

C Overwegende dat:

- Het unieke ChristenUnie-geluid bijdraagt aan de discussie over sociale media en jongeren, doordat de partij niet alleen oog heeft voor regulatie, maar ook inzet op het creëren en ondersteunen van gemeenschappen.[v]
- Het investeren in de offlinewereld eraan bijdraagt dat deze wereld een sterk alternatief wordt voor sociale media.

D Spreekt uit dat:

- De partij, ongeacht ontwikkelingen op Europees niveau, met harde maatregelen komt om de verslavende grip van sociale media op jongeren te doorbreken zoals door het beperken van toegang tot sociale media voor minderjarigen, een verbod op profielvorming en dataverzameling van minderjarigen en een algemeen verbod op de verslavende mechanismes die aanzetten tot eindeloos scrollen.
- De partij verder kijkt dan enkel restricties op sociale media door actief met plannen te komen die bijdragen aan de bloei van de offlinewereld voor jongeren als alternatief voor de digitale wereld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting

Steeds meer jongeren ervaren de negatieve invloed van smartphones en sociale media op hun (mentale) gezondheid. Veel Gen-Z'ers willen wel hun schermtijd verminderen, maar komen moeilijk los uit de verslavende grip van sociale media. Te lang is de politiek blind geweest voor dit gevaar en daarom is het nu de hoogste tijd voor actie. PerspectieF roept de ChristenUnie op om eindelijk jongeren te redden uit de verslavende grip van sociale media platforms. Net zoals het gezond is dat kinderen geen drugs mogen gebruiken, vraagt ook de onlinewereld om beschermende maatregelen. Door de toegang op sociale media voor minderjarigen te beperken wordt deze doelgroep beschermd tegen de verslavende mechanismes van sociale media platforms. Daarnaast willen we dat het financiële verdienmodel van deze bedrijven op minderjarigen wordt aangepakt door profielvorming en dataverzameling op deze doelgroep te verbieden. Ook ziet PerspectieF graag een verbod op verslavende mechanismes die aanzetten tot eindeloos scrollen, waardoor veel jongeren vastzitten aan sociale media platforms.

Echter, beschermende maatregelen alleen zijn niet goed genoeg. De offlinewereld moet weer een geloofwaardig alternatief worden voor schermgebruik. PerspectieF roept de ChristenUnie

daarom op om met plannen te komen die de offlinewereld met al haar sociale verbanden tot bloei laat brengen, met name voor jongeren.

Preadvies Landelijk Bestuur – Oordeel congres

Het Landelijk Bestuur laat het oordeel over deze motie aan het congres. Terecht wijst PerspectieF erop dat paal en perk stellen aan de negatieve invloed van sociale media prioriteit moet krijgen van de overheid, om jongeren en gemeenschappen te beschermen. Dat past bij de inzet van de partij, op lokaal, provinciaal en landelijk niveau. Daarnaast ligt er een grote verantwoordelijkheid voor de omgang met de digitale wereld en sociale media bij ouders en scholen.

De motie van PerspectieF vraagt om maatregelen ongeacht ontwikkelingen op Europees niveau. Sociale media als Facebook, TikTok en Snapchat zijn platforms van grote multinationals. Regels over algoritmen, profilering, appstores en ontwerp van een platform kunnen daarom soms effectiever en juridisch beter houdbaar zijn als ze op EU-niveau worden afgesproken en gehandhaafd. Als dat geen begaanbare weg blijkt, moet de nationale overheid niet talmen om zelfstandig wetgeving te ontwikkelen en die te handhaven.

Daarnaast vraagt de motie om bijdragen aan de bloei van ‘de offlinewereld’. Dat is vrij algemeen geformuleerd. De ChristenUnie staat in en voor een rijke politieke traditie die ruimte wil scheppen voor een leven in dienst van elkaar, en voor een verantwoordelijke samenleving; gemeenschappen die in vrijheid en verantwoordelijkheid zelf vormgeven aan sociale verbanden en leefomgeving, waarin mensen niet op zichzelf zijn aangewezen. Het Landelijk Bestuur verstaat dit dictum als een oproep voor meer inzet voor een fysieke omgeving die gemeenschappen ondersteunt; dat onderstrepen we graag.

Motie 6. Oekraïne blijven steunen

Ingediend door Simon Frans de Vries en een collectief van 10 leden.

Het Partijcongres, in vergadering bijeen op 28 november 2026,

Constaterende dat:

- Toenemende Russische agressie een bedreiging is voor vele Oekraïense burgerlevens en voorzieningen en ook Europese veiligheid;
- Afgenomen Amerikaanse steun aan Oekraïne de Europese verantwoordelijkheid daarover nog verder vergroot;

Overwegende dat:

- ‘Vrede zoeken, recht doen’ vraagt om bescherming van leven en vrijheid, naastenliefde en trouw, ook wanneer solidariteit offers vraagt;

Spreekt uit dat:

- Het soevereine Oekraïne blijvend op onze steun kan rekenen, ook bij militaire tegenslag, financiële druk, politieke tegenwind, afhakende bondgenoten en na een staakt-het-vuren;

En verzoekt Partijbestuur en Kamerfracties:

1. Humanitaire, defensieve en financiële steun meerjarig te borgen in begrotingen en politieke afspraken, met prioriteit voor luchtverdediging en energievoorziening;
2. Met Europese partners teruglopende steun van (voormalige) bondgenoten op te vangen door extra middelen en productiecapaciteit;
3. Vrede met Oekraïense instemming, bescherming van zijn soevereiniteit en geloofwaardige veiligheidsgaranties na te streven, met sanctiedruk op Rusland en berechting van oorlogsmisdaden;
4. Wederopbouw, traumazorg en steun aan ontheemden voort te zetten - en ook aan het congres over deze inzet te rapporteren;

En gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Het Landelijk Bestuur neemt de motie over. Het Landelijk Bestuur is het met de indieners van de motie eens dat de gruwelijke oorlog in Oekraïne en de Russische agressie een bedreiging vormt voor ons land en onze bondgenoten. Het is een oorlog die inmiddels jarenlang ongekend menselijk leed veroorzaakt en mensen van huis en haard heeft verdreven. De ChristenUnie heeft zich vanaf het begin van de Russische invasie consequent ingezet voor stevige politieke, financiële, humanitaire en militaire steun aan Oekraïne. Juist daarom is het van groot belang dat Nederland, samen met Europese partners en NAVO-bondgenoten, pal achter Oekraïne blijft staan. Het Landelijk Bestuur beschouwt deze motie dan ook als een belangrijke bevestiging van de koers die de ChristenUnie volgt, en geeft de motie oordeel congres.